

GENERAL
BLAGOJE GRAHOVAC

GLASOVI
iz
GLUVE SOBE

■ Laguna ■

Copyright © 2015, Blagoje Grahovac
Copyright © ovog izdanja 2015, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Vrijeme potvrđuje principe za koje sam se borio, ali su zbog te borbe mnogi trpjeli, pa i patili. Ovu knjigu posvećujem njihovoj hrabrosti.

Sadržaj

<i>Napomena autora</i>	9
RAT BEZ RATA	13
ULICA KNEZA MILOŠA.	31
PREGOVORI SA NATO	47
S – 300.	57
PRST JE NA OBARAČU	67
NESTAO GENERAL	75
NEK SE ZNA KO JE KO!	81
TATA NE ZNA NIŠTA	85
NOSAČ AVIONA	89
BRISEL – BEOGRAD – VIĆENCA	95
NATO INTERVENCIJA	107
KNEZ MIHAILOVA	117
VRUĆI MIR	127
PREDSJEDNIČKI IZBORI	141

HAŠKI TRIBUNAL	.147
DEJTON	.167
ĆIRILICA	.171
TAJNOVITOST KONFERENCIJA	.177
ŠKOLSTVO U RV I PVO	.203
SLUŽBE, MAFIJE, DRŽAVA I CRKVA	.213
BRAĆA PO GLUPOSTI.	.231
KO STE VI, GENERALE?.	.239
SAMIT NESVRSTANIH DRŽAVA – DRAMA U VAZDUHU	.245
PRISLUŠKIVANJE	.257
IMA DA GA NEMA.	.267
Balša Brković: <i>Crne rupe naše bliske istorije</i>	.271
Vidosav Stevanović: <i>Bez straha od letenja</i>	.275
<i>Skraćenice</i>	.277
<i>Imenski registar</i>	.279
<i>O autoru</i>	.285

Napomena autora

Svaka vojska na svijetu i sve vojne jedinice od puka pa naviše imaju svoju „ćoravu sobu“. Poneko je zove „gluva soba“. To su one sobe u kojima se izrađuju i u njima čuvaju ratni vojni planovi. Te sobe su bile, a i danas su, pune mistike. Kako i ne bi bile kada u njima svaki papir nosi oznaku „vojna tajna – strogo povjerljivo“, ili „državna tajna – strogo povjerljivo“. Tamo gdje ima mistike ima i straha, pa i bauka.

U državama koje u svojoj politici imaju osvajačke ambicije, ima logike za takvu tajanstvenost i mističnost. U državama koje vode miroljubivu i odbrambenu politiku za tako nečim nema potrebe. Zašto?

U svojim javnim istupima više puta sam isticao da, iako sam general, nikada se nisam susreo sa „vojnomo tajnom“. Evo kako! Da je vojska namijenjena za odbranu zemlje, to nije niti vojna niti državna tajna. Da se vojska naoružava za te potrebe – ni to nije vojna tajna. U krajnjem, građani treba da znaju gdje ide svaki evro, dolar ili

dinar, koji se odvajaju za vojsku. Da se vojska obučava za odbranu zemlje – ni to nije vojna tajna. Pošto svi građani imaju svoju ulogu u odbrani zemlje, neophodno je da bude potpuno vidljivo koje zadatke izvršava vojska, a koje zadatke izvršavaju građani. Potrebno je da se sve sistemski uredi, kao i da se, funkcionisanje svih podsistema i sistema odbrane kao cjeline, javno kontroliše.

Moć svake vojne jedinice i vojske u cjelini se zasniva na zbirnoj moći tri snage: prvo, na snazi opremljenosti; drugo, na snazi obučenosti; treće, na snazi lične motivacije pojedinaca, te međusobnog vojničkog drugarstva u jedinici. Ova treća snaga je presudna u mjeranju ukupne moći svake vojske. Ta dimenzija bi morala biti najtransparentnija i od viših nivoa komandovanja najviše praćena. U svim vojskama na Balkanu upravo je to i najproblematičnije. Nepravde, urušen sistem vrijednosti, političko-partijski i srodnički nepotizam, te socijalna nesigurnost urušavaju lični moral vojnika, što direktno utiče na snagu vojničkog drugarstva.

Šta se onda krije iza tolikih vojnih i državnih tajni? Najčešće se prikrivaju lična nesposobnost, protivzakonite i nemoralne radnje, pa čak i gluposti. Vojska, vojne jedinice i pojedinci trebalo bi sve da rade na osnovu zakona, pravila i uputstava. Sve su to javna dokumenta. Čemu onda tajnovitost? Civilna i parlamentarna kontrola nad vojskom je najveća garancija da će vojska biti sistem naoružanih, a zadovoljnih pojedinaca. Takav sistem će uvijek odgovoriti svojoj namjeni.

Svako štivo sa kojim se čitalac susretne može mu biti dopadljivo ili nedopadljivo. To će biti sudbina i ove knjige. U tom smislu, nemam bilo kakva očekivanja. Pošto sve,

---

ili skoro sve što je u knjizi navedeno ima živog svjedo-ka ili pisano svjedočanstvo, mene kao autora ove knjige će zanimati šta od navedenog možda nije tako kako je u knjizi navedeno po mjestu, vremenu, nekoj radnji ili postupku, učesnicima i svjedocima. **Argumentima valja sve to uporediti dok su učesnici i svjedoci događaja živi, a arhiva i dokumentacija postoje.**

Knjiga, sasvim namjerno, nije strukturirana po hronologiji događaja. Zbog dinamike impresija u čitanju, naravno.

Sve ovo je veoma važno zbog istorije, jer grešni ili ostrašćeni ljudi vole da je iskrivljuju. Nažalost, to se nerijetko i radi.

RAT BEZ RATA

Vjerovatno, najteža situacija koja može zadesiti neku državu i njene građane je ona kada se bez objave rata vodi svekoliki rat. Upravo je to ta situacija koja vlada u Jugoslaviji od septembra 1991. godine. Svako svakome može da sudi i presuđuje. Vojska, policija, tužilaštvo, sudstvo i zakoni su stavljeni u službu Voždovih „patriota“ koji su preko noći postali vlasnici svekolike zemlje i svekolikog naroda. U takvoj situaciji, popovi postaju državno-politički komesari; topovi služe kao igračka vegetativno labilnih, a lopovi postaju „ugledni“ biznismeni. Privatizacija, restrukturiranje ili pretvorba su puki katastarski žongleraj za upis vlasništva nad narodnom imovinom koju su generacije stvarale. Špekulativni poslovi su protjerali realnu ekonomiju, a groblja su posjećenija od fabrika. Politički komesari u mantijama opela i parastose su pretvorili u agitpropovske političke tribine. Šverc je izdignut na nivo državnog projekta; državne i vojne službe caruju; mafije haraju; a političari, od svekolikog zadovoljstva, likuju.

Tako bi se mogao sažeti život u državnom, političkom i društvenom ambijentu koji su kreirala „dva oka u glavi“, kako je politička mafija voljela nazivati Srbiju i Crnu Goru. Agitacijama su krv populusa doveli do vrenja; onda su manipulacijama podastrli političku platformu „rata za mir“; a sve u cilju odbrane „krhke pravoslavne slavjanske duše“. Parola da su za sve krive „jednostrane, ničim izazvane i nepravične sankcije međunarodne zajednice“ postala je alat za slušivanje populusa. Sankcije su svojom pogibeljnom politikom izazvali baš oni. Inflacija i devalvacija se pretvaraju u opšti ekonomski i socijalni cunami, a najteži cunami oni koji se teško mjere, a najduže se trpe i osjećaju – onaj amoralni i onaj u razgradnji ljudskog duha.

Svako ko je doživio vrijeme devalvacije i inflacije može da ispriča mnogo tužnih, pa i onih komičnih priča. Od onih mnogobrojnih, pamtim jednu, skoro pa i komičnu. Jednog popodneva u novembru 1993. godine odustao sam od kupovine katanca za podrum iz jednostavnog razloga što je u tom momentu koštao mojih 16,5 plata pukovnika – pilota supersoničnog aviona.

U takvom stanju u zemlji vojsku zahvataju svakojaki lomovi. Nastupilo je vrijeme onih koji se u miru nisu mogli iskazati u struci, nauci i etici. Do izražaja je došla njihova spretnost za pletenje svakojakih mreža zajedno sa službama i kriminogenim strukturama, a sve pod izgovorom „patriotske“ odbrane „mile nam i drage“ otadžbine od izdajnika i NATO plaćenika.

Rušenje helikoptera OUN u januaru 1992. godine iznad Hrvatske bio je dobar povod za „čišćenje“ Ratnog

vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane od „neprijateljskih elemenata“. Položaji i moć prelaze u ruke srpskih nacionalista, klerikalaca i neofašista. Jedinice često posjećuju neki „novi“ komesari, neki „novi“ donatori i neki „novi“, koji su na izvoru „najvažnijih“ povjerljivih informacija sa čitave planete. To su upravo oni koji su se neku godinu kasnije zvali, danas svima poznatim nazivima, „zemunci“ i „surčinci“. Uspostavila se tipična vojna hijerarhija i subordinacija njih nad vojskom. Prema svom nahodaženju, u Komandu RV i PVO povremeno je dolazio Željko Ražnatović Arkan, kako bi mu pukovnici referisali o stanju borbene gotovosti u RV i PVO. Česti gosti u Komandi RV i PVO su bili i visoki funkcioneri Srpske radikalne stranke. U RV i PVO masovno se četnikuje.

General-pukovnik Božidar Stevanović bio je u to vrijeme komandant RV i PVO. U vojsci ga više znaju po nadimku Mika Šprajc, a u civilnim strukturama kao Boža četnik. Njegova desna ruka je uvijek problematični Nedjeljko Neđo Bošković, kome leđa i bokove čuvaju „zemunci“, na čelu sa Miloradom Ulemekom Legijom.

Neđo Bošković je bio podoficir u Školskom centru Rajlovac. U tom centru je pravljena prava komedija kako je, tipičnom crnogorskom mučkom, Neđo upisan da polaže Višu stručnu spremu. Po tom osnovu je postao potporučnik. Po tada važećem zakonu, oficir sa višom stručnom spremom mogao je napredovati najviše do čina kapetana prve klase i nije imao uslove za školovanje na višim stepenima vojnog školstva. Onom istom crnogorskom mučkom Bošković je protivzakonito upisan u Komandno-štabnu akademiju RV i PVO i protivzakonito je (s obzirom na to

da nije imao završenu osnovnu akademiju) unaprijeđen u čin majora. Bez ispunjavanja bilo kog zakonskog uslova za unapređenje, Bošković je unaprijeđen i u čin generala. Imao je neograničenu i nekontrolisanu moć. Član porodice mu je bio jedan od poznatih „biznismena“ izvan zakona, a koji je nekoliko godina kasnije ubijen u Atini.

Iako sam te 1992. godine bez formalnog postavljenja na dužnost, moja pozicija u takvom RV i PVO dosta je olakšana jer sam „izmaknut“ u školstvo. General Ljubiša Veličković je u veoma neugodnoj poziciji. On je istinski antifašista, prezire srpske nacionaliste i četnike, a zahtjevan je u poštovanju subordinacije. Mafija je pronašla rješenje – Veličković je sklonjen iz RV i PVO. Iako nikada do tada nije radio u školstvu, „sklonjen“ je baš tamo.

„Plavi dole, plavi gore“, osnovna je preokupacija generala Stevanovića. Na zemlji je dovoljna policija, a u vazduhu će biti vazduhoplovstvo. „Janezi, ustaše i Turci“ su neutralisani pa diletanti struke nemaju konkurenciju. Oficiri Srbi, rođeni izvan Srbije, ili su se utalili u „patriotskoj bratiji“, ili su bundžije. Sa ovim drugima će se lako izaći na kraj jer je „izdajnik i NATO plaćenik“ etiketa koja stalno „dežura“. Samo Crnogorci, kao „cvijet srpstva“, nikome ne smetaju. Kako i bi kada oni drže sve tajne državne i vojne službe, a žustri momci iz Crne Gore su „kraljevi“ beogradskih krvavih pločnika.

Među generalima je prisutno prebrojavanje, koliko ih ima iz kojih krajeva Srbije. Užičani preuzimaju inicijativu. Svako svakome radi o glavi. General Stevanović je otvoreno i javno krenuo na generala Životu Panića, načelnika GŠ. Koliko do juče bili su kao sijamski blizanci.

Naslućujući svoju šansu, mnogi policajci se upisuju na vojnu akademiju, a da nikada nisu znali gdje se ona fizički i nalazi. Nastavni plan i program akademije nije važan, dovoljno je jedno popodne da se upriliči promocija u čin oficira i zvanje pilota. Negdje u kafani, naravno. Tako je, između ostalih, letačko zvanje nakačio i šef srpskog DB-a Radomir Marković.

Maj je 1993. godine. U večernjim satima, na kućni telefon, poziva me general Ljubomir Bajić, tada pomoćnik načelnika GŠ za RV i PVO. Kaže mi da me on sutra ujutru u 10.00 časova čeka ispred kabineta generala Živote Panića, načelnika GŠ. Još mi kaže da o ovome nikome ništa ne govorim.

Tačno u 10.00 časova smo u kabinetu generala Panića. General Panić mi se obraća: „Gospodine pukovniče, o Vama sam dobijao različite informacije pa bih želio da Vas lično upoznam“. Prekidam ga: „Gospodine generale, pravilo službe je vrlo precizno da starješina sa nekim višim po činu može razgovarati samo u prisustvu svog pretpostavljenog. Pošto je general Uzelac moj prvi pretpostavljeni, molim Vas da ga pozovete da prisustvuje razgovoru“. „Ne, nema potrebe, ovaj razgovor treba da ostane u ovom krugu“, odgovara general Panić. „Onda nema razgovora, nemojte me dovoditi u neprijatnost da se bez dozvole sam udaljim“, kategoričan sam. General Panić naređuje da pozovu generala Uzelca. Nakon petnaestak minuta general Uzelac ulazi, a Panić mu doslovno prenosi dosadašnji tok razgovora.

Očigledno je da je general Panić bio dobro upoznat sa jednim mojim „političkim ispadom“. Naime, 31.3.1971. godine u Zadru, u kome sam na partijskoj konferenciji

vrlo otvoreno iznio svoj stav o tome da, ukoliko se nastavi ovakva politika u zemlji, mi nećemo nikada ratovati protiv bilo koga, ali ćemo sigurno ratovati međusobno. General Panić je imao pitanje u vezi sa tim. Moj odgovor, koji je daleko širi, a za šta još uvijek ima na desetine živih svjedoka, sažeo sam u jednu dosta relativiziranu rečenicu. General Panić je generalu Uzelcu malo detaljnije pojasnio „vizionarstvo“ jednog tadašnjeg potporučnika. Očigledno, bio je dobro informisan. Postavio mi je drugo pitanje: „Gospodine pukovniče, čujem da imate poseban odnos prema Slovencima, Hrvatima i Muslimanima?“ Na takve stavove sam oduvijek bio osjetljiv pa sam uzvratio: „Da, gospodine generale, ali zaboravili ste i Makedonce. Imam vrlo jasan stav, ako nekoga od njih bude trebalo strijeljati, strijeljaću ih ja, siguran sam da će ih od moje ruke manje boljeti, ali sigurno ih neću dati u ruke srpskim fašistima“. U tom momentu oštro upozorim generala Bajića riječima: „Zašto me ti Bajo guraš nogom ispod stola, ako se sa nečim ne slažeš, reci da te svi čujemo“. Nastavljam tiradu: „Niste Vi mene, gospodine generale, zvali za bilo šta što ste me pitali, nego ima jedna druga stvar. Aždaja je zinula i guta sve ispred sebe pa prijeti opasnost da proguta i Vas. Ta aždaja je Mika Šprajc. Vi dobro znate da ima samo jedan čovjek koji toj aždaji smije stati na put, a to je pukovnik Grahovac. Zbog toga ste Vi mene zvali. Tačno je, ja mu mogu stati na put, ali neću, i ponavljam Vam neću, i to iz tri razloga: muško ste, branite se; general ste, branite se; načelnik ste GŠ sa svom silom koju vojska ima, branite se. Ako sa svim tim niste u stanju da se izborite, onda Vas i ne treba spasavati. „Čuješ li ti ovo Nikola?“, obraća se Panić generalu Uzelcu. „Žiko, ovoga oficira sam

samo jednom sreo na jednom sastanku. Bila je to veoma dinamična rasprava, ali bi sa njim u ratu voleo biti na istoj strani“, odgovara Uzelac.

Na sastanku sam odbio svako od četiri ponuđena generalska mjesta sa upozorenjem da, ukoliko poslije ovog sastanka zaista budem ponovo postavljen na generalski položaj, da ću tu dužnost odbiti i da ću o tome obavijestiti javnost. Bio sam vrlo precizan: „Ja nijesam privatni, nego vojnodržavni pukovnik i moje vođenje u službi će, kao i do sada, biti u redovnoj proceduri“.

Pomenuti sastanak bi potrajao i duže od dva sata da Panić nije morao ići kod predsjednika SRJ.

Ponedjeljak je 23. avgust 1993. godine. Na sjednici VSO se odlučuje o imenovanju novog načelnika GŠ. Milošević nema dilemu – general pukovnik Božidar Stevanović nema konkurenciju. Dilemu i rezervu na takvo rješenje ima predsjednik Crne Gore, Momir Bulatović. Milošević se ne obazire na njegove argumente. „To je to, a u četvrtak se opet možemo sastati da odluku verifikujemo i obavezimo javnost“, zaključio je Milošević.

U večernjim satima tog 23. avgusta u Komandi RV i PVO je fešta. Slavi se uz najbolje svjetske brendove i uz rafalnu paljbu. „Surčinci“ i „zemunci“ su uvijek široke ruke u darivanjima. Kako i ne bi kada je na čelo vojske došao „plavi“, a još onaj „pravi“. U vojsci je kod „patriota“ zavladala euforija zadovoljstva; strah je kod onih koji su u nekom drugom taboru, a kod onih normalnih velika zabrinutost.

Četvrtak je 26. avgusta 1993. godine. Na sjednici VSO treba da se verifikuje odluka od ponedjeljka. Momir

Bulatović nudi nov argument kojim se osporava imenovanje generala Stevanovića. Njegov osnovni argument je da i na dužnosti načelnika GŠ, Stevanović neće zadovoljiti svoju nekontrolisanu ambiciju. Sljedeće je, kako Bulatović tvrdi, Stevanović će kidisati na Miloševićevo mjesto. Kao osnaživanje svoga stava Bulatović „vadi“ tajnu kasetu novinarke Dade Vujašinović kojom se potvrđuje Stevanovićeva nezajažljiva politička ambicija. Kada je Milošević vidio opasnost za sebe, Stevanović je trenutno postao nesposoban za dužnost načelnika GŠ. Trenutno mu je prestala služba u Vojsci Jugoslavije.

Na toj sjednici VSO donesena je odluka da se na dužnost načelnika GŠ imenuje komandant 3. (niške) armije, general-potpukovnik Momčilo Perišić.

U četiri sata po podne, tog 26. avgusta 1993. godine, iz Niša me poziva general Perišić i zakazuje mi sastanak u 19.00 časova u rezidencijalnom vojnom objektu na Senjaku. Razgovor je vrlo kratak jer on mora hitno kod Miloševića, ali mi je rekao da se odmah nakon njegovog povratka, opet vidimo. Rekao mi je da će od Miloševića tražiti da zbog, kako je rekao katastrofalnog stanja u RV i PVO, mene odmah imenuje na dužnost komandanta RV i PVO. Skrenuo sam mu pažnju da to neće baš tako lako ići, a da on ima generala Veličkovića kao rezervnu varijantu. „Ne, ne dolazi u obzir“, odgovorio mi je Perišić.

Nakon sastanka sa Miloševićem, Perišić mi je ispričao da je Miloševiću sugerisao da se odmah rješava pitanje komandanta RV i PVO i predložio mu pukovnika Grahovca na tu dužnost. Milošević ga je upozorio da to ime više ne pominje pred njim, da će on (Milošević) lično odrediti

---

novog komandanta RV i PVO; a da se za ostale dužnosti neće njemu (Perišiću) miješati. Tako je i bilo. Na dužnost komandanta RV i PVO imenovan je general-potpukovnik Miloje Mika Pavlović, dotadašnji zamjenik generala Božidara Mike Stevanovića.

Ubistvo novinarkе Dade Vujasinović nije rasvijetljeno do današnjeg dana?!?

Što se tiče novopostavljenog komandanta RV i PVO generala Pavlovića, u RV i PVO je vladalo zadovoljstvo. Glasna većina je bila zadovoljna nastavkom kontinuiteta politike generala Božidara Stevanovića, ali je ta ista većina bila revoltirana činjenicom da Stevanović neće biti novi načelnik GŠ. U 204. avijacijskoj brigadi na Batajnici vri kao u loncu. Na čelu te jedinice se već nalazio Milorad Mika Ilić, koji od svih referenci, potrebnih za dužnost komandanta, nije posjedovao niti jednu. Njegov žal što general Stevanović nije novi načelnik GŠ je prerastao u buran revolt.

U svim vojnim vazduhoplovstvima na svijetu piloti prihvataju da im na čelu jedinice bude čovjek koji ima tri svojstva: prvo, da je najbolji pilot među njima; drugo, da je uzoran oficir po svim parametrima, a posebno po obrazovnoj komponenti; treće, da ima uzorne ljudske osobine. Nije lako proizvesti dovoljan broj oficira – pilota koji mogu biti uspješni komandanti. Pilota, koji ne ostvaruje vrhunske rezultate u letačkoj obuci, lako je prepoznati. Posebno onog kod koga su letačke sposobnosti i lična ambicija u nesrazmjeri. Postoje takozvane psihološko-pedagoške baterije uz pomoć kojih se to lako otkriva. Najveći broj takvih pilota

vrlo rano počinje iskazivati motivaciju da svoju profesiju nastavi po političkoj ili bezbjednjačkoj liniji u vojsci.

Piloti, po pravilu, iz čiste pristojnosti saslušaju nekog političara iz vojske, ukoliko taj nije pilot. A ukoliko je taj komesar koji drži govor, još i pilot, piloti na njega i na njegovo izlaganje (pa makar bilo i pametno) gledaju sa podsmijehom pa i prezirom. Razlog je jednostavan – on treba da se iskaže u onome za šta je školovan, to jest u avionu, u vazduhu, na zadatku.

Da je neko namjerno želio napraviti zlo 204. avijacijskoj brigadi i vazduhoplovstvu, nije ga mogao adekvatnije spakovati. Na dužnost komandanta je postavljen oficir koji se još u poručničkim danima iz avijacijske eskadrile premjestio u organ za politički rad puka. Bez adekvatne stručne osposobljenosti, bez bilo kakvog iskustva u rukovođenju jedinicama, te bez ugleda i autoriteta među pilotima, postao je njihov komandant. U suštini, bio je „pravi“ čovjek, na „pravom“ mjestu i u „pravo“ vrijeme. Zato ne treba da čudi što su „surčinci“ bili sasvim domaći na razmještajnim prostorijama eskadrila 204. avijacijske brigade. Kod normalnih i pravih pilota (a u toj jedinici ih je bilo dosta) prezir i gađenje su bili dnevna muka sa kojom se trebalo nositi. Na čelo jedinice je postavljen čovjek koji nije imao preduslov za bilo kakvu komandnu dužnost u životu. Baš kao što je bio slučaj sa čovjekom koji je pet godina kasnije postavljen na dužnost komandanta RV i PVO.

Dvadeset treći je decembar 1993. godine. Telefonom me poziva general Perišić i pita me da li znam šta se dešava

na Batajnici. Odgovaram da ne znam. Kako bih znao kada sa RV i PVO nemam nikakvu funkcionalnu vezu i kada sam odavno odatle izopšten. Perišić mi kaže da se u 204. avijacijskoj brigadi na avione podvešavaju ubojna sredstva, da je komandant te jedinice potpukovnik Milorad Mika Ilić izdao pripremno naređenje za dejstvo po određenim objektima u Beogradu. Kaže mi, da ja vidim šta mogu da uradim. Godinama sam znao brojeve telefona od sve tri eskadrile 204. avijacijske brigade. Zovem redom. Na svaki od tih brojeva javljaju se dežurni piloti. Po glasu prepoznajem da im je iskreno drago što me ponovo čuju. Svi oni su bili moji studenti i sa svakim od njih sam letio više puta, ili u ulozi nastavnika letjenja ili u ulozi ispitivača u letu. Svima sam izgovorio istu rečenicu: „U vazduhoplovstvu još uvijek ima mnogo ludaka, a vaš Roksa (tako su piloti pogrdno nazivali svog komandanta Ilića) jedan je od „najluđih“. Budite pametni i nemojte dozvoliti da vas ludaci nadmudre. Diskretno prenesi moju poruku i ostalim pilotima. Zdravo!“

General Perišić me tog istog dana poziva da dođem odmah kod njega, što i činim. Iznosi mi žaljenje što ga Milošević nije poslušao u avgustu u vezi sa mojim postavljenjem na dužnost komandanta RV i PVO. Iznosi mi veliku Miloševićevu zabrinutost pa i lični strah zbog namjere određenih krugova u RV i PVO da izvrše nekakav „prevrat“. Milošević zahtijeva od Perišića da se hitno riješi „Batajnički slučaj“. U mom prisustvu oni više puta razgovaraju putem telefona. U jednom od tih razgovora čujem da Perišić govori Miloševiću: „Jedino ko to može razriješiti je onaj anatemisani pukovnik“. Jasno mi je da se to odnosi na mene. Perišića stalno izvještavaju o trenutnoj

situaciji. Jasno mi je ko su kolovođe te ludačke zamisli. U jednom momentu do Perišića dolazi informacija da piloti otkazuju poslušnost svojim komandantima i da odbijaju naređenje. Komandanta brigade Ilića i komandanta Vazduhoplovnog korpusa generala Petrovića hvata nervoza. Stiže informacija da su aviooružari (mimo naređenja komandanta brigade) počeli sa aviona skidati ubojna sredstva. Napetost splašnjava.

General Perišić mi tada kaže da je pravda ipak dostižna, da mu je Milošević dao odriježene ruke da ovo razriješi, te da ja odmah idem u Zemun i preuzmem dužnost komandanta RV i PVO, a da će naredba depešno stići u Komandu RV i PVO prije mene. Generalu Perišiću iznosim svoj stav: „Nije to dobro, ti znaš kako je Srbiju obuzeo primitivizam, nacionalizam i srpski neofašizam. Vojsku, a pogotovo RV i PVO, tim zlom su zatrovali. Bez obzira što sam ja Srbin, treba da znaš da niko ko je rođen izvan Srbije ovdje nije prihvaćen. Svuda je opšte ludilo. Predlažem ti prelazno rješenje. Imamo generala Veličkovića koji je Srbin iz Srbije, a Stevanovićev klan ga je protjerao iz vazduhoplovstva. Postavi njega na dužnost, a prihvatljivo je i to što je on već general, a ja sam još uvijek pukovnik.“ Perišić je potpuno svjestan svega što mu govorim. Prihvata predlog. Naređuje da hitno pozovu generala Veličkovića. Dok Veličković ne stigne, predlažem mu način preuzimanja dužnosti komandanta RV i PVO. Lično sam napisao tekst depeše – naredbe, u kojoj je stajalo da dužnost komandanta RV i PVO preuzima general Veličković tog 23. 12. 1993. u 12.00 časova. Tako je i bilo. Veličković i depeša su stigli u Komandu RV i PVO u isto vrijeme. Negdje u pet do 12.

Nakon toga bilo je veoma lako utvrditi istinu oko „prevrata“. „Patriote“ su bile nezadovoljne činjenicom da general Stevanović nije postavljen na dužnost načelnika GŠ. Zbog toga su spremali udar (kako su se oni izražavali) na SSNO. Zgrada GŠ je bila jedna od meta. Često su apostrofirali da je Milošević lično plašljiv pa su i njega pominjali kao metu iz razloga da bi ga zaplašili, iako njega, kao metu, nisu ozbiljno imali u vidu. Pučistička mreža je bila dobro uvezana. Komanda RV i PVO, komanda Vazduhoplovnog korpusa i komanda 204. brigade su bile u hijerarhijskoj liniji te lude nakane. Obavještajni organ Komande RV i PVO je bio glavni pučistički punkt. Jedan moj „klasić“ je bio karika povezivanja mračne nakane. Načelnik štaba RV i PVO general Radomir Sekulić odigrao je pozitivnu ulogu u tome da se ludačka mreža otkrije i da se ista počne demontirati. General Veličković je vrlo brzo demontirao mrežu zločinačkog udruživanja.

Kada država pokaže snagu, „miševi“ se brzo razbježe. Sakriju se u svoje rupe, ali iz „pacovskih kanala“ nastavljaju raditi ono što oni najbolje znaju. Jedan od njih je nastavio svoje zaposlenje kod jednog Surčinca. Kada njihovi počnu preuzimati vlast, a oni se ohrabre, izaći će oni iz svojih „pacovskih kanala“. Jedan od njih je čak dogurao do poslanika u Skupštini Srbije, a Mika Roksa, ovih dana, održa besjedu u jednočasovnoj TV emisiji na televiziji sa nacionalnom frekvencijom. Pokazalo se da voditelj te TV emisije obično najavljuje vremena koja dolaze. Građani bi uskoro opet mogli spasavati „goli život“.

Javnosti je dobro poznat slučaj pilota Emira Šišića. Radi se o pilotu koji je januara 1992. godine iz MIG-21,

kojim je upravljao iznad Hrvatske, oborio helikopter sa misijom UN. Uhapšen je u Mađarskoj, procesuiran u Hrvatskoj i Italiji gdje je odrobijao dugogodišnju zatvorsku kaznu. Skoro ista grupa ljudi iz „batajničkog“ slučaja je isplela paukovu mrežu čije žrtve su bili članovi misije OUN iz oborenog helikoptera i pilot Emir Šišić. Njima nije bilo važno ko je „njihov“, a ko je „naš“. Oni imaju svoje „patriotske“ kriterije u svom patriotskom ludilu.

U drugoj polovini 2003. godine priprema se posjeta predsjednika Državne zajednice SCG gospodina Svetozara Marovića Italiji i Vatikanu. Njegov sam oficijelni savjetnik. Znam da je opsjednut time da ga primi papa Jovan. U pripremi njegove posjete, na četiri kucane strane uradio sam mu informaciju o „slučaju“ kapetana Šišića. U toj informaciji sam objasnio školski primjer slučaja kada četiri države vrše nasilje nad nevinim čovjekom. Te četiri države su Italija, Hrvatska, Mađarska i tadašnja Državna zajednica SCG. Detaljno sam objasnio propisano postupanje pilota-lovca u misiji zaštite vazdušnog prostora. Objasnio sam da pilot na svom nišanskom radaru vidi „odraz“ objekta u vazduhu, te da na tom odrazu ne piše o čijem i kakvom se objektu radi, i sa kakvim namjerama. Sve te informacije su poznate (ili bi trebalo da budu poznate) timu za borbenu komandovanje u Operativnom centru. Taj tim odlučuje koju borbenu radnju pilot treba da primijeni, uključujući i obaranje nepoznate ili neprijateljske letilice. U konkretnom slučaju, pilot Šišić je uradio sve ono što se od vrsnog pilota i očekuje. Informaciju sam zaključio time da se u zatvoru nalazi čovjek koji je trebalo da bude pohvaljen za pravilno izvršen zadatak, a da su na slobodi oni kojima bi trebalo da bude suđeno za izvršeni zločin.

Nije mi poznato da li se plašljivi Marović usudio bilo šta da prozbori u vezi sa pilotom Šišićem. On je, po pravilu, saopštenja za javnost uvijek pripremao prije nego li se neki događaj i desi, pa je razložna sumnja u njegov opštedruštveni korisni učinak. Mislio je samo na svoju korist. Poslije višegodišnje golgote, pilot Šišić je, ipak, dočekaio slobodu, ali mu je ta neljudska tortura narušila zdravlje. Pravi vinovnici i dalje srbuju i četnikuju. Mogu, jer još uvijek vladaju oni „njihovi“.

Na narednoj redovnoj sjednici VSO februara 1994. godine, general Veličković je postavljen na dužnost komandanta RV i PVO, a ja sam postavljen na dužnost komandanta Vazduhoplovnog korpusa. Po drugi put sam odstažirao pun mandat na generalskom položaju, sve do redovnog unapređenja u taj čin krajem 1994. godine.

Kada sam primio dužnost komandanta Vazduhoplovnog korpusa, održao sam prvi sastanak sa komandom. Bez obzira što su me svi dobro poznavali, a zbog činjenica da mi je bilo poznato da bi me neki od njih radije vidjeli u kovčegu negoli tu gdje sam, u cilju da im uputim poruku, obratio sam im se sljedećim riječima: „Ja sam pukovnik Blagoje Grahovac, bio sam na dužnosti nastavnika letjenja tri godine, komandir avijacijskog odjeljenja tri godine, zamjenik komandanta eskadrile tri godine, komandant eskadrile tri godine, načelnik štaba puka tri godine, komandant puka tri godine, načelnik sistema vazduhoplovne podrške u RV i PVO tri godine, komandant VVA tri godine.“ Nakon 20 godina, jedan penzionisani pukovnik mi je rekao: „Znate, ono Vaše predstavljanje, pa sve po tri godine, tada sam u

sebi razmišljao, majku ti izdajničku nećeš ni tri dana, ako te niko drugi ne skemba, ja ću ti... Iskreno Vam se izvinyavam za moje lude misli, ali ću vas zbog toga (šeretski kaže) pustiti da dobijete jednu partiju šaha kada budemo igrali“. Tako je to bilo u ludom vremenu.

Nakon pune četiri godine provedene na dužnosti komandanta Vazduhoplovnog korpusa, decembra 1997. godine postavljen sam na dužnost pomoćnika načelnika GŠ za RV i PVO. Bura tek slijedi.

Kovčeg je prateća pojava u svim vazduhoplovstvima svijeta, a prenaoružanje na novi tip aviona je (poslije rata) najteži zadatak sa kojim se može susresti komandant avijacijske jedinice. Razlog je jednostavan – novi tip aviona oko deset godina pokazuje svoje „podmukle“ osobine. Dva-deset devet godina sam proveo na različitim komandnim dužnostima. Za sve to vrijeme niko od mojih potčinjenih nije smrtno nastradao (čak niko nije umro ni prirodnom smrću); niko nije završio u invalidskim kolicima; niko nije otišao u zatvor; i niko nije završio pod istragom. Nakon mog odlaska iz tih istih jedinica i iz združenih sastava, svega toga je bilo.

Statistika kaže da samo dva posto komandanata u avijaciji „ima sreću“ da vrši prenaoružanje jedinice na novi tip aviona. Mene je ta „sreća“ pogledala dva puta. Iako sam važio za izrazito strogog oficira, na kazni bilo koga ne postoji moj potpis. Kako je to moguće? Jednostavno, ja nikada nikoga nisam „gonio“. Ja sam neprekidno „vodio“ i nametao dinamičan tempo. Ko je taj tempo uspio izdržati, postigao je zapažen rezultat na svojoj dužnosti, a ko

---

u tome nije uspijevaao, on je sam pronalazio adekvatnije zanimanje. Nije bilo potrebe kažnjavati bilo koga. Sa svima onima, koji su na takav način otišli iz vojske, i dan-danas sam u prijateljskim odnosima širom ex Yu prostora. Ima veoma dirljivih susreta.